

Balatonszemesi Község Önkormányzatának Polgármesterétől

8636 Balatonszemes, Bajcsy Zs. u. 23.
Tel: 84 / 560 – 902. Fax: 84 / 360 – 282

Előterjesztés

Készült: Balatonszemesi Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2022. december 15. napján megtartásra kerülő nyilvános ülésére

Tárgy: Előterjesztés a temetőkről és a temetkezésről szóló rendelet felülvizsgálatáról

Előterjesztő: Német Kornélné polgármester

Tisztelt Képviselő-testület!

A Képviselő-testület kezdeményezte a temetőkről és a temetkezésről szóló 17/2005 (XI.28) önkormányzati rendelet felülvizsgálatát. A felülvizsgálat fő indoka az volt, hogy megoldást találjunk arra a problémára is, hogyan lehetne az egyébként körbeépített és területileg nem bővíthető temetőben a temetkezési helyek szűk kapacitásán javítani úgy, hogy az diszkriminatív szabályozást ne eredményezzen. Mindazok mellett más törvényességi szempontoknak is meg kell felelni.

A Kormányhivatal felülvizsgálta, hogy az önkormányzat temetőkről szóló rendelet megfelel-e a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény (továbbiakban: Ttv.), valamint a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999.(X.01.) Kormányrendelet rendelkezésének.

A felülvizsgálat során tapasztalt hiányosságokat, észrevételeket az előterjesztés melléklete tartalmazza.

A Tvt. rendelkezik arról is, hogy a helyi közügyek, - többek között a településüzemeltetés, melybe beletartozik a köztemetők kialakítása és fenntartása – tekintetében a rendelet megalkotását megelőzően ki kell kérni az illetékes érdek-képviselői szervek véleményét.

Ez eddig nem történt meg, mivel a legnagyobb problémára elfogadható megoldást nem találtunk.

Komoly problémát jelent viszont, hogy egy-egy urnafal létesítése, vagy új sírhely parcella nyitása estén szinte heteken belül elfogy a szabad fülke, vagy szabad sírhely. Ennek oka nem csak abból ered, hogy előregedő a lakosság és sűrűbben fordulnak elő elhalálozások, hanem ez annak is betudható, hogy nem helyi lakos elhunytak hozzátartozói is egyre gyakrabban temettetik rokonukat a balatonszemesi temetőbe. Ez akkor is előfordul, ha a túlélők sem helyi lakosok, vagy nem kötődnek Balatonszemeshez.

A probléma megoldása hosszabb felülvizsgálatot igényel a szokásosnál, de az idő sürget, ezért 60 napos határidő tűzésével kérem megbízni a jegyzőt, hogy az elvárásnak és a jogszabályoknak is megfelelő rendelettervezetet készítsen.

Kérem a Képviselő-testületet, hogy a javasolt törvényességi módosításokat fogadja el, és hatalmazza fel a Jegyzőt arra, hogy azokat egy rendelet-tervezetben vezesse át, folytassa le az illetékes szervekkel az egyeztetést és a módosított – esetleg alternatív megoldásokat tartalmazó - rendelet-tervezetet terjessze a Képviselő-testület elé.

Kérem a határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Balatonszemes Községi Önkormányzat Képviselő-testületének

...../2022.(XII.15.) önkormányzati határozata

Balatonszemes Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta a temetőkről és a temetkezésről szóló rendelet felülvizsgálatáról szóló előterjesztést és az alábbi határozatot hozta:

A Képviselő-testület egyetért az 1. mellékletbe foglalt, Kormányhivatal által javasolt módosításokkal.

A Képviselő-testület felkéri a Jegyzőt, hogy a módosításokat vezesse át a rendeletben, kérje ki az illetékes érdekképviseleti szerv véleményét és a módosított rendelet-tervezetet 60 napon belül terjessze a képviselő-testület elé.

Felelős: Németh Kornél Antalné polgármester

Közreműködik: dr. Glöckler Ferenc jegyző

Határidő: február 15.

Balatonszemes, 2022. december 09.

Németh Kornél Antalné
polgármester

Az előterjesztést jóváhagyta: dr. Glöckler Ferenc jegyző

Javaslatok a a temetőkről és a temetkezésről szóló 17/2005 (XI.28) önkormányzati rendelet felülvizsgálatára

A felhatalmazó rendelkezés be nem tartásából eredő hiányosság:

Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésének második fordulata szerint az önkormányzat törvényben kapott felhatalmazás alapján is alkothat rendeletet, a temetőkről szóló helyi szabályozás ilyen. A felhatalmazó rendelkezés ebben az esetben a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII törvény (a továbbiakban: Ttv.) 41. § (3) bekezdés a) – f) pontjai. A Jat. 5. § (1) bekezdése szerint: „A jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit.” Ugyanezen a szakaszon belül a (8) bekezdés arról rendelkezik, hogy „A felhatalmazás jogosultja a jogszabályt köteles megalkotni...”.

A hivatkozott jogszabályhelyekből az következik, hogy a képviselő-testület a felhatalmazó rendelkezés keretei között, az ott meghatározott jogi feltételek mentén köteles rendeletét megalkotni.

A Ttv. 41. § (3) bekezdésének e) pontja szerint rendeletben kell megállapítani a temetési hely megváltásának és újraváltásának díját, a temetőfenntartási hozzájárulás díját, illetve a létesítmények és az üzemeltető által biztosított szolgáltatások igénybevételének díját. Az önkormányzatnak csak e három díjfajta megállapítására van felhatalmazása, új díj megállapítására, díjkedvezmény nyújtására, vagy differenciált díjmegállapításra nincs lehetősége, ezzel túlterjeszkedne az idézett törvényi kereten. Ekként a 3. § (4) bekezdése, valamint a 2. mellékletben a ravatalozó használata tekintetében a helyi lakosoknak biztosított díjmentesség jogszabálysértő. Ha a jogalkotó lehetőséget kívánt volna biztosítani díjkedvezmény, vagy díjmentesség biztosítására, akkor ezt konkrét rendelkezésben tette volna, amelyre példa a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 48. § (5) bekezdésének e) pontja.

Szociális temetés:

Magyarország 2023. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2022. évi XXIV. törvény 137. §-a alapján a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CXXXVIII. törvény 26. § (2) bekezdésében szabályozott a „2024” szövegrész helyébe a „2025” szöveg lép.

Ez azt jelenti, hogy a szociális temetésre vonatkozó szabályozás 2025. január 1-én lép hatályba. Ebből következően a rendelet 1. melléklet 5. pontja hatályon kívül helyezendő.

A temető üzemeltetése:

A Jat. 2. § (1) bekezdése értelmében egy jogszabálynak egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie. Ezt egészíti ki az IRM rendelet 2. §-a, amely szerint a jogszabály tervezetét – többek között – ellentmondásmentesen kell megszövegezni. Ennek a követelménynek nem felel meg a rendelet 2. § (4) bekezdése, amely rögzíti, hogy a temető üzemeltetésén belül sok feladatról az önkormányzat maga gondoskodik, ugyanakkor e bekezdés utolsó mondatában az áll, hogy ez nem zárja ki a társulás, vagy kegyeleti közszolgálati szerződés alapján történő feladatellátást. A rendeletben pontosan meg kell határozni az üzemeltetés módját, amelyet végezhet az önkormányzat önállóan, vagy elláthatja társulásban, vagy kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján, de a három lehetőség közül egyszerre csak egyféle megoldást lehet választani és szabályozni.

Mellékletként megküldésre került egy hatályos „Közüzemi szerződés” a „Szemesért” KHT-val, amelynek 1. pontjában az önkormányzat (fenntartó) határozatlan időre átadja a köztemető üzemeltetését a KHT-nak (üzemeltető). Ha ez így van, akkor a hivatkozott (4) bekezdést módosítani szükséges, és – figyelemmel a Ttv. 6. § (3) bekezdésében foglaltakra – rendelkezni kell a kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján történő üzemeltetés rendeleti rögzítéséről.

Figyelemmel kell lenni továbbá a Ttv. 39. § (1) bekezdésére is, amely szerint a temető fenntartása és

szerezési üzemeltetése tekintetében a jogalkotó szerződési formakényszert határoz meg, vagyis e célból kizárólag kegyeleti közszolgáltatási szerződés köthető a jogszabályi feltételeknek megfelelő gazdálkodó szervezettel és a 39. § (2) bekezdése szerinti tartalommal.

Jogszabályszerkesztési hiányosságok:

- a bevezető részben nem lehet rövid megjelölést alkalmazni a 61/2009.(XII.14) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 6. § b) pontja alapján;
- ugyanitt nem lehet kormányrendeletre hivatkozni, csak az IRM rendelet 52. § (2) bekezdés a) – b) pontjában meghatározottak lehetnek itt;
- a Ttv. 40. (5) bekezdése alapján – figyelemmel az IRM rendelet 52. § (3) bekezdésének utolsó fordulatára - fel kellett volna tüntetni, hogy a fogyasztók területileg illetékes érdek-képviselői szervének véleménye alapján került megalkotásra a rendelet;
- szabályozni kellett volna a személyi hatályt, mivel – figyelemmel a Jat. 6. § (3) bekezdésére – nem az önkormányzat egész közigazgatási területére, hanem annak csak egy meghatározott részére – a temetőre – terjed ki;
- a 3. § (4) bekezdésében az „állandó bejelentett lakóhely” szövegrész nem pontos, az 1992. évi LXVI. tv. 5. § (2) bekezdése a polgár lakóhelyéről rendelkezik;
- a 6. § (6) bekezdését követő két bekezdés 1. és 2. pontként szerepel, szerintem elírásról lehet szó;
- a 9. § (2) bekezdésében szerepel a „városi ÁNTSZ” szövegrész, de ilyen szervezet már nincs, ezeket a feladatokat a járási hivatalok népegészségügyi osztályai látják el;
- a 15. § (1) bekezdésének második mondatát önálló bekezdésbe kell elhelyezni, amely bekezdés a „Hatályát veszti” szövegrésszel kezdődik az IRM rendelet 119. § (1) bekezdés a) pontja alapján;
- ugyanitt a (3) és (4) bekezdésben foglaltak szabályozása szükségtelen;
- már történt hivatkozás a 2. mellékletben található ravatalozó használati szabályra, amellyel kapcsolatban az is probléma, hogy az IRM rendelet 127. § (3) bekezdés b) pontja alapján ezt a rendelkezést a normaszövegben kellett volna elhelyezni.

Rendeletmódosításhoz hatásvizsgálati tényezők:

Jelentős helyi problémaként jelentkezik, hogy településünk köztemetője lakóterülettel körbehatárolt, így nem bővíthető.

Az üres táblák, parcellák rohamosan telnek és a hamvasztásos temetés népszerűsége miatt a többször bővített urnafal is – a létesítését követően, rögtön, vagy rövid időn belül - megtelik. Ez a feszült helyi társadalmi viszony azért is jelentős, mert a temetőben a településünkön pl. nyaralóval üdülővel, vagy annak használati jogával rendelkezők, illetve későbbiekben a hozzátartozóik is szívesen temetkeznek a köztemetőben, ezért gyorsabban csökkennek a temetkezési helyek.

Ennek azon túl, hogy a települést életükben szerették az is oka, hogy az árak és díjak jelentősen alacsonyabbak, mint a fővárosban, vagy nagyobb városokban.

A feszültséget fokozza, hogy - a nyári időszak kivételével - a sírhelyek is elhagyatottabbak. Sajnos az is előfordul, hogy a családból az idősebbek eltávoznak és a család régi ingatlana üresen marad, vagy elidegenítésre jut.

A település előregedő és félőd, hogy a halálozási arány is növekszik.

Azt kategórikusan nem lehet kijelenteni, hogy a település temetője a településen lakók végtisztességgel történő eltemettetésére szolgál (diszkrimináció tilalma). Megoldási javaslatok pedig aggályosak.

Pozitív diszkriminációk, alternatív lehetőségek:

- A sírhely, urnák megváltásának ideje: 25 év, helyi lakosok (amit definiálni kell!) 30 év.
- Újraértékelésnél az idő tovább csökkenhet.
- A sírhelyek árai emelése és a helyi lakosoknak abból kedvezmény biztosítása, amellyel esélyegyenlőséget segítenénk elő abból a megokolásból, hogy a helyiek jövedelmi viszonyai alatta vannak a máshol lakóhelyi ingatlannal és itt üdülővel rendelkezők között. Ezt a problémát célszerű lehet az üdülő tulajdonosok érdekképviselőivel is megvitatni.

- Egyes szolgáltatási díjak (amelyeknek szabályozása helyi rendeletben – akár korlátozottan is – emelhető, ott a helyieknek támogatás, v. kedvezmény biztosítható.

Megvizsgálható annak is a köre, hogy – egyforma elbírálás esetén – együttműködési megállapodással felekezetek kerüljenek támogatásra, ha altemplomaikban urnahelyet létesítenek köztemetkezés céljából.

Ki és milyen mértékben sérülhet ?

- Tény, hogy a lakosság minden tekintetben sérül.
- Vannak nem helyiek, akik elhunytuk esetére kifejezetten rendelkeznek az eltemettetésük helyéről, módjáról. Itt kegyeleti okok miatt is „helyet kell szorítani”.

A rendelet elsődlegesen társadalmi hatása miatt okoz feszültséget, másrészt gazdasági költségvetési problémát is jelent, hogy arra alkalmas környezettel rendelkező önkormányzati terület, ahol alacsony költséggel kialakítható volna a speciális infrastruktúra: nem áll rendelkezésre.

Leggyorsabban és aránylag leggazdaságosabban, (az adminisztratív költségekre is tekintettel) a működő köztemető szabályozásának változtatásával csökkenthető a probléma.

Milyen alternatív megoldásokat vizsgáltunk - figyelemmel arra is, hogy a hozzátartozóját gyászoló érzelmileg megnyugtató megoldást kapjon :

- Rátemetési és helytakarékosabb (2-4-es sírhelyek) lehetőség még kedvezőbbé tétele. Koporsós rátemetés, vagy sírhelyben urna elhelyezés esetén egyaránt. Helytakarékosabb (2-es-négyes sírhelyek)

Olyan kerítés létesítése, amely temető felőli oldala urnahelyek létesítésére szolgálhat.

Figyelni kell a célirányos pályázatokat és megoldási lehetőséget tartalmazó pályázatra (mint pl. a Bagolyvár úti kápolna környékének, v. az egykori fatemplom helyének kegyeleti célra való figyelembevétele.

Fontos: a dízsírhelyek, (amelyek a temetőben elszórtan és nem egy tömbben vannak) **örökösök, (ingyenesek)** ezért a változtatással egyáltalán nem sérülhetnek.